

Franckesche Stiftungen zu Halle

Centrum securitatis To gest, Swetlé wymalowánj, gak w samém gediném Bohu, a pokorném se gemu na wssecku ge' wuli oddánj a poddánj wssecka dokonalá ...

Comenius, Johann Amos

[Verlagsort nicht ermittelbar], 1632 [i.e. 1633]

Kap. VII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:hbz:ha33-1-228795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:ha33-1-228795)

Ginudost gest. 73

lau, od Swěta počátku: aniž to gi-
nác bñti mñž. Protož y přilissnā
to wñhledāwānī proštědkū pečli-
wost, marnost gest a blāznostwī.
Ale gedinž gest toliko, gedinž pod
tim Nebem, bezwečnosti Pori, na tre-
nž tdo keli treffi, tat mnoho gest, ga-
to tdyž tdo z proštěd toštěklého wisse-
to do sebe wchumlāwagichho wi-
ru, neb praudu, na bñch treffi. D-
temž následuge.

Rap: VII. Ze gediné gest
proci Bjdnostem nāšim Līfā-
stwj, nawrāceni se do Centrum-
genj gest Wñh.

Woněwadž spāčijno, je každě-
tworu w Nebi y na Zemi
bezwečnost gest, stāri w Centrum, pro-
to je tu wñrozenē a wesele w plnosti
swě stōazja na proti tomu zahynutj,
wñdani se z Centrum, proto je tu y
bñed geg kolotānī zachwacuge, a
jim až do fonce z mñtā: Vgēstī pa-
trně,

Přiklad na
giněch Two
ich, je odvo-
dinutj nena-
chazegj tel-
gaje w Cens-
trum.

74 Léčářstvosť wšech bŕŕ
irné, ſe proti ne voſogi, trápení, ſtrá
chám, a nebezpečnſtſwím, gíné rá
dy není, neſ náwrátiti ſe do Centrum.
Tak Kárné i báru wňhození odpol
nuri ſobě nedá, leč zaſe doſu ſpatní
aby ſde odpočínauri mēl. Tak Kolo
ſatočené, neb Wáha pohnutí, neb
Kaule nĕgata wiſura ſaſláčea, roč
ei ſe neb wáſiti, neb ſolſbari, nepteſt
ne, doſud i narownau wáhu nepteſt
t. oſolo Centrum ſe neſrowná. Tak
Kpba doſtaneſi ſe i wody, by ty ſi
do tſwí, do hebſáwſ, do ſatobla
wu dáwal, a neb ſe ſni gal chŕl fr
lné pĕſtowaſ a miſkowal, tĕpart a
trápit ſe nepteſtane, a i zahyne: pro
to ſe geſt wňkara i Centrum ſwĕho
aniž gínaſ zachowána býti můž, leč
aby čaſně tam zaſe náwrácena byla.
Podobně lidſké Tĕlo, wſtaupí
některým audem ſwĕm i Tempera
mentum ſwĕho, nemoc a boleſti ſná
ſſi: aniž trápení a ſmrti vſiti můž, ſ
diné leč pomocí lékſ zaſe do Cen
trum w prameno bude.

Podobně

navrácej se do Centrum 75

Podobně gest s duší a myslí nassí.
 kteraž poněmady strze odskaupeň
 od Boha k sobě a tvorům. to nepo-
 tog a toloráni nestonalá w cháš
 (gaf s me spartili) i bři toho nigat
 si na věky nemožně, leč navráce-
 nim se k Bohu. To gest což Báh str
 je Proroka di: Bláza twá i tebe
 gest o Izraeli: ale me mně gest
 pomoc twá. (Dje. 13. 9.) Item.
 Ehesli se navrástli Izraeli, le
 mně se navrať (Ser. 2. 4. 2.) Jič.
 Navráteč se k tomu, gehož strž
 se se, tak se hluboko zabředli
 (Jai. 31. 6.) A za tau pščinan di
 Prorok, je w Hospodinu ge Stá-
 la věčná (Jai. 26. 4.) totiž Ne-
 pohynutost nepohnutá: aaf se w žal-
 mích často nazývá, Stálan Bez-
 pečnosti. Kdot se natu Stá-
 lu dostane, blaze mu: Tent stá-
 ně w sech praudu a wtrá, bauri a m-
 chrá, milt, a na bezpečno postavil
 nobu swan.

Most par
 tid (k w Bo
 hu: Dáwot
 toho.

I
 Reli Bojse

U il.

A natol

navracení se do Centrum 77

vešel k Bohu, tu genu pomoheno.

Wt; o tom Knihu Kazatel.

David wžnáwa na mnoha mš-
stech w Zalmich, že kdykoli w vřko
stech a trápeních svých k Bohu se
vešel, wždycky genu pomoheno by-
lo. A Historie geho vřazugi, že kdy-
koli se k samestwognosti vchýlil, a w
bůgnost něgafau wydal, a neb sobě
na proštědčích zatládal, (gako na
množstwí lidu. 1 Paral: 21.) po-
každě toho zlym zajił, a kdyby byl
do Centrum se wracovati nevměl,
byl by gako kdo ginh spletků těla v
dusse naděfage, a gimi se zamotage,
k Swěta sešel. Ale že se w Centru
k tě wssernohaučnosti byl vsadil, seděl
bezpečně, žádných tělesných nepřá-
tel nic se neboge. (Zalm. 27. 3. a 56)
ani Dábla a pekla (Zalm. 23. a 46.)
gafz nise vřázáno bude. Pakli se sá
w sobě gafau swau wsserečností žwi-
tlal, vřawil se hned w Bohu zase.
Manasses do cěla a na konec
Boha se byl strhl; a nenwrt od Tě-
la, Swěta, Dábla, hříchů hane-
wých

Wt.

Wt.

78 **E**ratstros wessech by
buhch, se tam namyluc tuc murtan
naposledy i Králowstwi isřčen,
Nepřátelům w ruce a do wězení tč
lěho vpadl, od swědomi wlastního
řihán a řwirán, w hrdle smrti a za-
traceni práwě giř wězel. A wřat
řduř aessč tuc Bohu wvolal, a ge-
ho milosřdenstwi se odemýdal, spo-
mořeno mu.

Podobně se Lotru na řijři stalo:
řromě ře Řllo i smrti wychwáceno
neni, neř sama Duse. Summau
práwě gest coř Syrach řell: Po-
patřte na předeřřlě wřřř, řdali řdo
řduř dowěřim se Pánu, haubř do
řleř. Proř řy napomřná Dowěř
se Hospodinu, a přiamě řě: řpraw-
ceřř řwě, a dauffeg w něho.

(Syrach: 7.)

Proř ře w.
Bohu bez
pělnost na
řřřř.

Přěřina pař ře se w Bohu toliřo
řpomolěni nachářř, řato gest geři
ná: ře Hospodin náš Centrum
gest nářře, a wřleho Swěta; Cen-
trum wřřemohauenořři a řřřř;
Centrum

marvá cenj se do Centrum 79
Centrum Waudrosi a Kady;
Centrum Wilefidenstij a slito
wánj Centrum potěssenj a blaho
slawenstwi. Cokolj jagistě gest
twenšem Swětk, wšsecko pohnuwedi
nosti a proměnuwedičnosti poddáno
gest. slawj se, boři, roste, ich kř, syli,
moli, nastáwá, padá. Tat se nic
wšsecku tworowě neglau, nejdjwad
lo nestálosti, vlcenj, marenj, bečenj,
lácenj, na wšse stranu. Ale stoji
d prosted toho wšsecho nepohnuwer
nosti Centrum, wlektaweně Wáh;
kterěj sám se ne mēně, wšsecku ty
wšsecku wěcku proměny widi, kidi, a
sebau saměm idrjuje. Protož tdo
se oněch drzi/sposu s nimi se plete/
mate, boři, káč, hyne: tdo tohoto.
stoj nepohnuwer na n kř.

Wakli se komu jda, je předece wš
Swětkich widi, což se genu hoditi
mā, n nadtož Wáh t fnekrát wšse.
Nbo, rostebili nám moey a sřln,
tdo nadněs slyněgšli? On wšseck
fo bez tworů wūie, Oni bez nē

G iij.

nia

9
Ze sam on
gest nepo
hnuwedi

2
Ze w nra
pinoš wšse
ho: gako

Sit

10 **Létaištroj wſſech bſo**
nic. Nebo byt y negraděgi něco
chěſi, doráhnaui w gegich-mocy
nenj. Ale Bohu, chěſti, wyſkonati
geſt; ſamo geho poſtynui, jaſſeſcho
Swěta vſylowání ſlogi. On dj,
a ſtane ſe: Poručj, a poſtawj ſe.
(Zalm. 33. 9.) Kdo geſt podobný
gemu? Stawjli on, kdo jbotj? bo-
tjli, kdo wyſtawj? Kuce geho odo-
laci moſné nenj.

Opactnoſti Potřebjli Opactnoſti, ſám Báh ne-
ſtonalau wſſetwdaucnoſti powě-
dom geſt wſſeſcho co proſpěti. neb v-
ſſkodiťi máže: poněwadj před njm
vſkryt neglau. A protož čeho ſád-
nj twor nemáže, on máže, člowě-
ſta: wkažděm nebezpečnſtroj nezčl-
ſnſmji wſſoboy wyſtkáhnaui. On
jagjſt ſám má raqnanau maudroſt;
člowětu pat ſeſt; **Ap** Maudroſt
twá, báti ſe Pána. (Job: 28. 23. 28)

Milofſti, Potřebjgemeli čirednoſti k ſobě
w bidách, ſám toliſto Báh geſt v
něhož gť ſtudnice milofſdenſtwj, a
hogněho ſlicowánj/ liroſti a wěrn-
ſti, ſe

navracenij se do Centrum si
sti, se wsechnem kooz ho wzmagi.

Gak se Dtec slitorawa nad
dijkami srojni, tak Hospodin
nad temi kterij se ho bozi.

Nebo dobrj gest, a milosrdenski
geho trwa na wckj, coz wsielni ge-
strowe osweddugi, ze dobrj gest:
nabrj samo srdece nasze oswedduge ze
dobrj gest, proto ze se (dokud koli
do konce od Dabla oslepeno neni) e
nemu takne, a na neg wzpominá.

Potrebili nám giste rady a ochra- Ochranj.

ny, on gest, wnehoz se gi wjiti mase.

Nebo ginam kamkoli se obratj, s
nedostatkj se potkáj; a y to coz se
nasthati bude, bez odpernosti a bo-
gu a pkekajet, nebude: Ale Báh
y sám milosti své bohatě přege, y
před každým silhamým stem, před
každým reptawým gazkem, před
každau vkladnu rukau, mocně ja-
stawa.

Nadto, co soli gini tworowé, mo-
cy, sply, vměni, rozslaffnosti, hoto
wosti také k dobrořečenj nám,
magi,

3
Ze co soli glo
ni tworowé
magi. ob nio
ho magi.

82 Léčářství wšech b
 magi, to wšecho i Boha magi:
 Proto že to praménkové gšau i ne-
 přeměřené té neodítědně studní-
 ce Božství wšlech magich, a wšsal
 ne jen nedokonalosti zword napr-
 ávní, ale y mnohau přewrácenosti
 porušens. Tak že wlastně se
 tuto říci máže / což Počta řek;
Tu ex ipso fonte bibitur aqua
 Že (pry) se bezpečněgi woda i sa-
 mé studénky, nežli i potučka, pige.
 W lidi jagisté a gínch zword w-
 šecho gest nedokonalé: v Boha
 wšecho, wie než se mysliti máže, do-
 konalé. W lidi často se zdá že něco
 gest, a nebude nic: v Boha nepro-
 měnně wšechy gisté. W lidi se
 těžce dosáhne, y to málo což tu gt:
 v Boha snadně se wšickni peřla-
 domé wšesrdenski oetřagi. Na
 posledy, co v lidi a od lidi gest, snad-
 ně se trati: co od Boha / na wš-
 tr wšá.

4 Summaw stáwněgši gest Báh
 Je sám Báh
 wšcho gest. než wšeho Swěta wšadenost a
 stáwá

navrácení se do Centrum 83
sláva; Maudiegsi než wšeho
Swěta vměni a subitlnost; boh-
si než wšeho Swěta pořadomé
a zboji; mocněgsi než wšeho
swěta moc a syla; přiwětiwěgsi
než wšeho swěta přátelstwí a o-
choznost; wěrněgsi než wšeho
swěta záměw, rukomowé, a
pečetí. Všickni skutkowé geho
to swědčí. Plnost tedy wšech pl-
ností w Bohu gest, kdo geho má, w-
šeho má: kdo geho dobroty a o-
chrany práwě zatusí, čeho nad něj
žádati newí. Kdo se tedy Bohu od-
dá, a w tu geho plnost pohřbí, blaze
mu. Bezpečně zagišle tráči, kdo
ja Negmaudegsim tráči: bezpeč-
ně stoji; kdo s Wšemohacím sto-
jí: bezpečně sedí, kdo se w Centrum
nepohnutelnosti vsadí. Gat cen-
třismu má, toho negmocněgsi
podpirá? gat se ztráti, toho ne-
wěrněgsi w sljnu chová? gat s
něčím odporajm postati cen, ge-
ho